

Tri stupne zjednotenia Kristovho bytia s pozemskou ríšou a ich odraz na sviatkoch

Veľká noc, Nanebovstúpenie a Turíce

Sergej O. Prokofiev

Na konci pozorovania Veľkej noci, Nanebovstúpenia a Turíc, týchto troch hlavných kresťanských sviatkov, ktoré spadajú do času postupného vydychovania Zeme, je potrebné poznamenať jednu zvláštnosť, ktorá je špecifická len pre nich: ich spojenie s makrokozmosom. Všetko sú to pohyblivé sviatky, druhý a tretí sviatok v závislosti od Veľkej noci, v deň, ktorý sa každý rok číta z nebeských písniem, z relatívnej polohy slnka, mesiaca a hviezd. Tento ich zvláštny charakter nám dáva podnet na to, aby sme tieto sviatky pozorovali ako samostatný celok v rámci všeobecného ročného cyklu.

A ako taký, súhrn vzájomných vzťahov je tiež zvláštnym spôsobom spojený s tromi rozenkruciánskymi vetami, ktoré môžeme začleniť do ročného cyklu nasledovne: Ex deo nascimur - Vianoce; In Christo morimur - Veľká noc; Per spiritum sanctum reviviscimus - Turíce. Význam týchto troch viet vo vzťahu k pohyblivým sviatkom sa však mení, keď sa priamo týkajú osudu Kristovho bytia v sfére zeme. Kľúč k pochopeniu nachádzame v prednáške o piatom evanjeliu z 3. októbra 1913:

Samotné tajomstvo Golgoty treba chápať ako pozemské narodenie, čiže Ježišovu smrť ako pozemské narodenie Krista. A jeho vlastný pozemský život treba hľadať v tajomstve Kalvárie, keď mal Kristus svoj styk s apoštolmi, keď títo apoštolí boli v nejakom inom stave vedomia. To bolo to, čo nasledovalo po skutočnom zrode Kristovho bytia; a to, čo je opísané ako Nanebovstúpenie a následné vyliatie Ducha, musí byť chápané v bytí Krista ako to, na čo sme zvyknutí pozerat' sa na ľudskú smrť ako na vstup do duchovných svetov. A ďalší Kristov život v pozemskej sfére po Nanebovstúpení alebo Turícach treba porovnať s tým, čo zažíva ľudská duša, keď je v takzvanom devachahane, krajine duchov.

Z týchto slov môžeme vidieť, že tieto tri štádiá, ktorými každý človek prechádza v cykle svojej bytosti - narodenie na Zemi, smrť a prebudenie vyššie vedomie v Devachane, ktoré sa odráža v troch rosenkruciánskych vetách, v bytí Krista našli vyjadrenie v troch najdôležitejších udalostiach, keď sa toto spojenie s pozemským bytím:

mysterium Golgoty	- Ex deo nascimur ⁴¹ ;
Nanebovstúpenie	- In Christo morimur (V Kristu se v život mění smrt) ⁴² ;
Svatodušní sviatky	- Per spiritum sanctum reviviscimus. (Kristus nase aliy vyššieho devachanu jakně i světa budil do zemského bytí, čímž se lidská duše stává schopnou „procitnout ve světoých myšlenkách Ducha“.)

(Kristus nesie moc vyššieho Devachana, ako aj

a svet Budhi do pozemskej existencie, čím sa ľudská duša stáva schopnou "prebudiť sa vo svetských myšlienkach Ducha.")

Ak tieto tri vety obsahujú tri stupne jednoty Kristovho bytia s pozemskou existenciou, potom si treba položiť otázku, aká duchovná realita sa skrýva za týmito tromi udalosťami. Už sme sa ich dotkli zhora - predbežne. Teraz sa ich chceme pokúsiť pozornejšie pozorovať. Ako východisko tu môžu slúžiť výsledky moderného duchovného výskumu, o ktoré sa Rudolf Steiner podelil v 13. prednáške cyklu "Evanjelium podľa Jána vo vzťahu k trom ďalším evanjeliám, najmä k Lukášovmu evanjeliu". Rudolf Steiner v tejto prednáške osobitným spôsobom poukazuje na význam tajomstva Golgoty a jeho vplyv na vývoj Zeme, opisujúc tento vplyv takým spôsobom, že jasný obraz troch štádií masívnych metamorfóz, ktorým bola odvtedy vystavená pozemská existencia.

Prvým štádiom týchto metamorfóz je tajomstvo samotnej Golgoty, ktorým bolo semeno vyššieho kozmického života ponorené do pozemskej existencie, semeno nového slnka, ktoré má postupne vystúpiť zo zeme: "Potom, keď bol na Golgote vztyčený kríž a z rán Krista Ježiša tiekla krv, bolo vytvorené nové kozmické centrum ... Takto vznikajú nové svety! Musíme to však chápať tak, že keď sa pozeráme na umierajúceho Krista, stojíme pred východiskovým bodom novovznikajúceho slnka. Kristus sa zasnúbi so smrťou, ktorá sa na zemi stala charakteristickým znakom Otcovho ducha. Kristus ide k Otcovi a vydáva sa s jeho výrazom, so smrťou - a obraz smrti sa stáva falošným, pretože smrť sa stáva semenom nového slnka vo vesmíre. Ak cítime túto udalosť, ak cítime, ako sa smrť stáva falošnou, ak cítime, že smrť na kríži sa stáva semenom, z ktorého vyjde nové slnko..."

Toto bola prvá fáza metamorfóz. Hneď za tým nasledoval ďalší: "Ale keďže v tom čase [v čase tajomstva Golgoty] bola zem osvietená novou silou, že bol položený základ pre to, aby sa zem stala slnkom, bola daná možnosť, aby táto moc osvietila aj ľudí. Prvý impulz bol daný vyžarovať Kristovu moc do éterického ľudského tela. A tým, čo by do nej mohlo astrálne vyžarovať, by toto éterické telo človeka mohlo začať prijímať novú životnú silu, ktorú potrebuje pre neskoršiu budúcnosť."

Ak si teda predstavíte určitý čas po udalosti na Golgote a porovnáte ho s časom, keď sa odohrala udalosť na Golgotu, ak porovnáte budúci stav ľudstva s časom, keď sa odohrala udalosť na Golgotu, potom si môžete povedať: Keď zasiahol Kristov impulz (Einschlag), zem bola stále taká, že už nemohla nič zo seba vyžarovať do éterických tiel ľudí. Ale nejaký čas potom boli éterické telá tých ľudí, ktorí našli vzťah s Kristovým impulzom, osvietené, prijali, ak pochopili Krista, žiarivú silu, ktorá odvtedy existuje na Zemi, dostali novú svetelnú silu Zeme. Prijali svetlo Kristovo v éterických telách! Do éterických tiel ľudí prúdi svetlo Kristovo [to jest podstata lásky, pretože "svetlo je láska". A teraz, keď odvtedy vždy existovala časť Kristovho svetla v éterických telách ľudí, čo sa deje teraz? Čo sa stane s tou časťou éterického tela človeka, ktorá prijala Kristovo svetlo! Čo sa s ním stane po smrti!--Čo je to, čo sa pomaly ponára do éterického tela človeka v dôsledku Kristovho popudu!...

Odvtedy sa v éterických telách ľudí dala možnosť, že sa v nich môže objaviť niečo nové, akoby Kristovo svetlo, niečo, čo dýcha život, čo je nesmrteľné, čo nikdy nemôže upadnúť do smrti. Od tej doby je teda v éterickom tele človeka niečo, čo netrpí smrťou, čo nepodlieha smrteľným silám zeme. A toto niečo, čo nepodlieha smrti, nad čím ľudia postupne víťazia pod vplyvom Kristovho impulzu, teraz prúdi späť, prúdi do univerzálneho priestoru, vytvára podľa toho, či je v človeku silnejšie alebo slabšie, silu, ktorá Prúdi do univerzálneho priestoru. A táto sila vytvorí guľu okolo Zeme, ktorá sa vyvinie do Slnka. Okolo Zeme sa vytvára akási duchovná sféra z animovaných éterických tiel.

Toto je druhá etapa veľkých premien, po ktorej nasleduje tretia, ktorá dotvára celkový obraz: "Ako Kristovo svetlo vyžaruje zo zeme, tak aj my máme istý odraz Kristovho svetla v kruhu zeme. To, čo sa tu odráža ako Kristovo svetlo a čo sa stalo ako výsledok Kristovej udalosti, je to, čo Kristus nazýva Duchom Svätým. [Toto je tretia fáza metamorfóz]. Tak ako je pravda, že Zem sa začala premieňať na slnko udalosťou Golgoty [prvého stupňa], tak je pravda, že od tejto udalosti sa aj Zem začína stávať tvorivou a formovať okolo seba duchovný prstenec, ktorý sa neskôr opäť stane akousi planétou okolo Zeme [druhý stupeň premien]."

V tomto procese teda máme tri veľké etapy:

1.

tajomstvo Golgoty - začiatok vývoja Zeme na Slnko.

2.

oživenie ľudských éterických tiel, ktoré po smrti pomaly tvoria éterický prstenec kolies okolo Zeme.

3.

odraz duchovného (astrálneho) svetla, ktoré Kristus vyžaruje z pozemskej sféry prostredníctvom éterického prstenca a zjavenie sa Ducha Svätého v tomto odraze.

Teraz nie je ťažké poznať vzťah týchto troch stupňov k trom sviatkom: Veľkej noci, Nanebovstúpeniu a Turícam. Prvá etapa, ako sme videli, je výsledkom tajomstva Golgoty, ktorá sa pre Krista stala okamihom jeho narodenia v pozemskej sfére (Ex deo nascitur), pre nás ľudí naopak zdrojom spásy fyzického tela, vďaka vzkrieseniu jeho fantóma na tretí deň po udalosti na Golgote. Preto môžeme tiež povedať: Vo vzkriesení musíme vidieť "zrodenie" nového fyzického ľudského tela.

Druhá etapa je výsledkom Nanebovstúpenia, ktoré bolo pre Krista niečím, čo možno prirovnať k obyčajnému človeku, ktorý prechádza bránou smrti a potom oddeľuje éterické telo: V Christo morimur - v Kristovi sa smrť premieňa na život. Na tomto druhom stupni je prvok nového kozmického života ponorený do ľudského éterického tela, ktoré by bez takéhoto spojenia s Kristovými silami po smrti úplne upadlo do úplného rozpustenia vo svetovom éteri, čo má za následok, že človek nemohol na konci pozemskej evolúcie dosiahnuť ten stupeň spiritualizácie, ktorý je nevyhnutný na to, aby správne prešiel budúcim Jupiterovým stupňom. Ale prvok smrti, ktorý vstúpil do ľudského éterického tela v dôsledku pádu, bol Kristom úplne premožený tým, že Ho s Ním zjednotil, ako nám ukazuje ezoterické pozorovanie Nanebovstúpenia. Rudolf Steiner to komentoval: "Éterické telo [po smrti] je oddelené od duše ako akási druhá mŕtvola, ale je to Kristov impulz, ktorý zostal z tajomstva Golgoty, istým spôsobom zachovaný, nerozpúšťa sa úplne, je zachovaný." V dôsledku toho sa v takto zachovanom ľudskom éterickom tele Kristovou mocou premenil prvok smrti, ktorý obsahuje, na prvok života, a éterickému telu tak bola daná možnosť postupne sa vrátiť do svojho pôvodného stavu, do stavu, ktorý mu bol vlastný pred pádom do hriechu, pred preniknutím síl smrti, do stavu, ktorý éterické telo jedinej ľudskej bytosti, duša Nátana, zachovalo až do tajomstva Golgoty. Prebudiť v každom človeku niečo z esenciálnej podstaty duše Nátana, z éterického tela prapôvodného ľudstva nedotknutého pádom do hriechu, to bolo možné ako výsledok udalostí Vzostupu. Lebo len vďaka tomuto prekonaniu prvku smrti v ľudskom éterickom tele tie časti, ktoré nadobudli Kristovu moc, už neodchádzajú zo zeme, aby sa rozpustili v éterických vzdialenostiach makrokozmu, ale zostávajú v kruhu zeme a postupne sa spájajú do vyššie opísaného "éterického prstenca". Zaslávateľ už môže pozorovať postupné formovanie tohto "prstenca" prostredníctvom imaginatívneho poznania preniknutého inšpiráciou. Z týchto duchovných pozorovaní Rudolf Steiner hovorí o osobitnej "morálnej éterickej atmosfére", ktorá pochádza z týchto procesov a do ktorej bude v budúcnosti čoraz viac "ponorená" celá Zem.

Nakoniec, tretia etapa je výsledkom posledného Kristovho činu, ktorý sa prejavuje na Turíce zoslaním Ducha Svätého. Čo sa však týka samotného Kristovho bytia, ako sme videli, tento tretí stupeň jeho zjednotenia s pozemskou existenciou sa dá porovnať iba so skutočnosťou, že obyčajný človek vystupuje po smrti k devachanu na hranicu sveta Buddhi. Ale Kristova bytosť tu robí niečo celkom zvláštne. Lebo Kristus nevystupuje do devachanu, ale naopak, privádza sily devachanu, ako aj svet Budhu, svet pravzorov, "dole" k pozemskej

sfére a obdarúva ľudské duše ako sily kozmickej duchovnej autonómie alebo duchovnej samoty zostupujúce zo sféry mimo hviezd. Toto je proces, ktorý stojí ako makrokozmickej archetyp za slovami: Per spiritum sanctum reviviscimus - "V myšlienkach sveta sa prebúda duša." Duša je astrálne telo, ktoré sa prebúda k bytiu Sofie, k bytiu v myšlienkach Ducha sveta, prostredníctvom oplodnenia ľudského ja "duchovnou zvláštnosťou alebo duchovnou sebestačnosťou /Geistselbstigkeit/ vesmírom". Turíce sú teda odkazom na spásu ľudského ja a astrálneho tela, rovnako ako nás činnosť Nanebovstúpenia poukazuje na spásu éterického tela a Veľká noc (tajomstvo Golgoty) na spásu fyzického tela.

Z toho všetkého môžeme vidieť, ako tieto tri stupne zjednotenia Krista s pozemskou existenciou, ktoré sú výsledkom tajomstva Golgoty, Nanebovstúpenia a Turíc, súčasne tvoria cestu, na ktorej sa postupne uskutočňuje spása všetkých štyroch základných prvkov človeka: fyzického, éterického, astrálneho tela. Zatiaľ čo z ezoterického hľadiska je podstatou tretieho stupňa to, že "éterický prstenec" vytvorený na druhej úrovni v blízkosti Zeme, ktorý prijíma a drží v sebe ľudské éterické telá preniknuté Kristovou mocou, môže teraz začať vyžarovať späť svetlo Kristovo pôsobiace z tajomstva Golgoty v pozemskom bytí alebo podstate (Erdenwesen). V súčasnosti je prsteň prístupný iba duchovnému pohľadu človeka ako astrálne svetlo. Na druhej strane, v budúcnosti, podľa výrokov Rudolfa Steinera, sa toto Kristovo svetlo stane, úmerne tomu, ako sa zem približuje k svojmu cieľu stať sa slnkom, éterickým svetlom, ktoré sa ešte neskôr objaví aj ako fyzické svetlo: "Akt Golgoty prenikol na zem astrálnym svetlom, ktoré sa postupne stane éterickým svetlom a potom fyzickým svetlom... Prvý impulz pre našu zem, aby sa stala slnkom, bol daný, keď krv tiekla z rán Vykupiteľa na Golgote. Potom začala svietiť Zem, najprv astrálna, teda citeľne len jasnovidcami. Ale v budúcnosti sa astrálne svetlo stane fyzickým a Zem bude svetelným telom, stane sa solárnym telom."

A toto Kristovo svetlo, ktoré v súčasnosti pôsobí astrálne, sa začalo odrážať od okamihu Turíc v éterickom kruhu, ktorý sa vytvára okolo zeme v dôsledku udalostí Nanebovstúpenia. Ako sme videli, éterické je zachované v tomto prstenci telá ľudí, ktorí prijali Kristov impulz do svojich vlastných éterických tiel. Okrem toho stupeň prenikania Kristovým impulzom sa prejavuje v schopnosti éterických tiel odrážať vo väčšej či menšej miere Kristovo svetlo žiariace v pozemskej sfére, čo znamená dávať Duchu Svätému, ktorý nás dnes (od 20. storočia) prebúda k novej imaginatívnej skúsenosti éterického Krista, aby mu dal život a konal vo väčšej či menšej miere v blízkosti Zeme.